

Innst. O. nr. 115

(2004-2005)

Innstilling til Odelstinget fra familie-, kultur- og administrasjonskomiteen

Ot.prp. nr. 64 (2004-2005)

Innstilling fra familie-, kultur- og administrasjonskomiteen om lov om endringer i lov 17. juli 1992 nr. 100 om barneverntjenester og lov 13. desember 1991 nr. 81 om sosiale tjenester (sosialtjenesteloven) m.v.

Til Odelstinget

1. SAMMENDRAG

1.1 Innledning

1.1.1 *Proposisjonens hovedinnhold og bakgrunn*

I proposisjonen foreslås enkelte endringer i barnevernloven, sosialtjenesteloven og smittevernloven. En del av endringsforslagene er en oppfølging av Stortingets behandling av St.meld. nr. 40 (2001-2002) Om barne- og ungdomsvernet. I meldingen drøftet Barne- og familiedepartementet bl.a. behovet for enkelte endringer i barnevernloven, og en del av disse sluttet Stortinget seg til. I tillegg ba Stortinget departementet vurdere enkelte andre endringer. En del av de endringsforslagene som ble drøftet i stortingsmeldingen og i Familie-, kultur- og administrasjonskomiteens innstilling, jf. Innst. S. nr. 121 (2002-2003), ble først tatt opp av Befringutvalget i NOU 2000:12 Barnevernet i Norge eller har sammenheng med spørsmål drøftet av utvalget. Dette gjelder bl.a. forslaget om at den rettslige overprøvingen av fylkesnemndas vedtak skal skje direkte for lagmannsretten, jf. pkt. 10, forslaget om endringer i lovens § 6-4 om opplysningsplikt til barneverntjenesten, jf. pkt. 8, forslaget om lovfesting av kommunens plikt til å vurdere egnet botiltak for enslige mindreårige ved bosetting i kommunen, jf. pkt. 3, forslaget om oppfølging av biologiske foreldre etter omsorgsovertakelse, jf. pkt. 4, og forslaget om å utvide eksemplifiseringen

av hjelpetiltak i barnevernloven § 4-4 annet ledd, jf. pkt. 5.

I pkt. 13 foreslås endringer i sosialtjenesteloven § 9-2 som gjelder fylkesnemndas sammensetning. Disse forslagene er først og fremst av teknisk karakter. I stortingsmeldingen og innstillingen ble det imidlertid også tatt opp enkelte spørsmål som berører fylkesnemndenes sammensetning og saksbehandling, herunder spørsmål om å redusere antall sakkyn-dige og lege medlemmer i fylkesnemnda. Videre reises det i stortingsmeldingen spørsmål om behov for større åpenhet rundt fylkesnemndenes saksbehandling, herunder om pressen bør gis begrenset tilgang til å følge enkeltsaker i fylkesnemnda.

Regjeringen har nedsatt et utvalg som har i mandat å foreta en helhetlig og samlet vurdering av fylkesnemndenes saksbehandling og rutiner i et ressursperspektiv, der samtidig hensynet til berørte parter rettsikkerhet blir ivaretatt. Utvalget skal for det første komme med forslag til effektivitetsfremmende og kostnadsbesparende forenklinger i fylkesnemndssystemet. Utvalget vurderer også behovet for endringer i fylkesnemndas sammensetning både generelt og i den enkelte sak. Utvalget skal avlevere sin endelige utredning innen 1. juni 2005. Utredningen vil bli lagt frem som en NOU som vil bli sendt på alminnelig høring sommeren 2005. Nødvendige lovendringer vil bli fremmet for Stortinget som egen sak. Det vises for øvrig til pkt. 10, der utvalgets arbeid og departementets oppfølging er nærmere omtalt.

Også spørsmålet om åpenhet i fylkesnemnda, herunder om pressens adgang til å følge saker i nemnda, drøftes av fylkesnemndsutvalget. Eventuelle forslag vil bli fulgt opp av departementet på samme måte som utvalgets øvrige forslag.

I tillegg til de endringer som har sammenheng med Stortingets behandling av spørsmål tatt opp i stortingsmeldingen om barnevernet, foreslås også

enkelte andre endringer. Dette gjelder forslag om lovfesting av plikt for kommunen til å ha internkontroll med virksomheten på barnevernområdet, jf. pkt. 2, overføring av ansvaret for fastsettelse av oppfostningsbidrag fra fylkesnemnda til bidragsfogden, jf. pkt. 11, utvidelse av omfanget av krav om politiattest på barnevernområdet, jf. pkt. 9, og endring av barnevernloven § 9-5 om statlig regional barnevernmyndighets rett til å kreve refusjon fra kommunen, jf. pkt. 12. I pkt. 7 foreslås det en endring i barnevernloven § 4-20 som innebærer en forenkling av behandlingen av saker om adopsjon som gjennomføres med hjemmel i barnevernloven. I dag er disse sakene gjenstand for en unødig dobbeltbehandling som innebærer at de både behandles av fylkesnemndene for sosiale saker og Barne-, ungdoms- og familieetaten. Endringsforslaget går ut på en avvikling av dette tosporede systemet slik at sakene kun skal undergis realitetsbehandling i fylkesnemnda.

Som en følge av de endringer som foretas i barnevernloven og sosialtjenesteloven foreslås det også endringer i adopsjonsloven, smittevernloven og skatteleven.

Departementet vil videre gjøre oppmerksom på at Barne- og familiedepartementet i samarbeid med Kommunal- og regionaldepartementet utreder spørsmålet om å endre barnevernloven § 2-1 for å åpne for interkommunalt samarbeid når det gjelder myndighetsutøvelse og for å gi kommunene større frihet til å organisere barneverntjenesten. Etter planen skal dette utredningsarbeidet være ferdigstilt våren 2005.

1.2 Innføring av internkontrollplikt for kommunenes oppgaver etter barnevernloven

1.2.1 Forslaget i høringsnotatet

Barne- og familiedepartementet foreslo at det innføres en bestemmelse i barnevernloven som pålegger kommunen å føre internkontroll med virksomheten. Formålet med internkontrollen er å sikre at kommunen ivaretar sitt ansvar og utfører oppgavene sine i samsvar med krav fastsatt i lov eller i medhold av lov. Det ble videre foreslått en hjemmel for departementet til å gi forskrift med nærmere bestemmelser om kommunens internkontroll etter barnevernloven.

1.2.2 Departementets vurdering

Høringsrunden har vist at det er omfattende støtte til departementets forslag om innføring av internkontrollplikt for kommunene på barnevernområdet. Høringsinstansene mener det er behov for innføring av internkontrollplikt for kommunenes oppgaver og ansvar også etter barnevernloven. Særlig vekt må legges på at kommunene som har uttalt seg med få unntak støtter opp om forslaget. Fylkesmennene har gjennom sitt tilsynsansvar overfor kommunene, stor innsikt i og oversikt over om kommunenes virksom-

het på barnevernområdet er i samsvar med lov- og regelverk. Som det anføres ville mange avvik fra regelverket kunne vært unngått hvis kommunene hadde hatt skriftlige rutiner for saksbehandlingen og et system for å føre kontroll med at rutinene følges. Kommunene har best kunnskap om og forutsetninger for å vurdere hvor svakhetene kan ligge, og således også de beste forutsetninger for å vurdere nødvendige tiltak. Departementet opprettholder på denne bakgrunn forslaget om å innføre internkontrollplikt for kommunenes oppgaver etter barnevernloven.

Høringsinstansene som støtter forslaget om internkontrollplikt er også enig i at plikten må omfatte alle deler av kommunenes oppgaver etter loven. Departementet opprettholder derfor også denne delen av forslaget. Dette vil gi kommunen en systematisk og helhetlig oversikt over om kommunens virksomhet på området er i samsvar med lov- og regelverk.

Internkontroll innebærer at kommunen skal beskrive virksomhetens hovedoppgaver og hvordan ansvar, oppgaver og myndighet er fordelt i kommunen. Internkontrollplikten forutsetter at arbeidstakerne har tilgang til aktuelle lover og forskrifter, og tilstrekkelig kunnskap og ferdigheter innenfor fagområdet. Ansvaret for å etablere internkontroll vil følge kommunelovens bestemmelser, og ligge til kommunestyre og rådmann som henholdsvis øverste politiske og administrative myndighet.

Når det gjelder spørsmålet om lovfesting av plikt til internkontroll for statlig regional barnevernmyndighet, vil departementet vise til at Barne-, ungdoms- og familieetaten, som statlig regional barnevernmyndighet inngår som en del av, er underlagt Barne- og familiedepartementet. Etaten er dermed også underlagt departementets styrings- og instruksjonsmyndighet. Departementet anser behovet for kontroll med virksomheten i etaten ivaretatt gjennom opplegget for etatsstyring.

Når det gjelder spørsmålet om private aktører som utfører oppgaver for kommunen skal omfattes av internkontrollplikten, vil departementet bemerke at ansvaret for etablering og drift av institusjoner ikke er en kommunal oppgave etter barnevernloven. Departementet ser det ikke som aktuelt å foreslå innført internkontrollplikt for fosterhjemmene. Dette er private hjem der fosterforeldrene har omsorg for barn og unge i foreldrenes sted. Fosterhjem skal godkjennes og føres tilsyn med av kommunen. Departementet anser rettssikkerhet og kvalitetssikring for å være godt ivaretatt gjennom gjeldende lov- og regelverk på dette området. Når det gjelder andre private aktører kommunen bruker for å utføre oppgaver på barnevernområdet, forutsetter departementet at kommunen gjennom avtaler og på annen måte har nødvendig kontroll med at virksomheten skjer i samsvar med lov- og regelverk. Departementet vil understreke at

det etter barnevernloven er kommunen som er ansvarlig for virksomhet som eventuelt utøves av private på vegne av kommunen. Rutiner for systematisk oppfølging av private aktører bør derfor inngå som en del av kommunens internkontroll.

Departementet er enig med de høringsinstanser som understreker viktigheten av raskt å få på plass forskrift om internkontrollplikens innhold. Dette vil være viktig for å sikre en enhetlig forståelse av hva internkontrollen skal inneholde. Derigjennom vil kommunene også få nyttig veiledning når internkontroll skal etableres. Departementet vil sette i gang arbeidet med utkast til forskrift om internkontrollplikens innhold etter at forslaget eventuelt er vedtatt i Stortinget. KS, og eventuelt andre instanser med særlig kompetanse og erfaring fra tilsvarende arbeid, vil bli trukket inn i dette arbeidet.

Departementet er innforstått med at etablering av internkontroll på barnevernområdet vil måtte gå over noe tid. Dette vil både kunne gjelde små kommuner med begrensede ressurser og kanskje også begrenset kompetanse om internkontroll, men også store kommuner på grunn av blant annet virksomhetens omfang og risikoforhold. Kommunene vil få tilbud om opplæring og veiledning i perioden frem til internkontrollen forventes etablert. Departementet vil også utarbeide en veileder som kommunene kan ta i bruk.

Oslo kommune vil på lik linje med øvrige kommuner være omfattet av internkontrollplikten for de oppgaver og det ansvar som er lagt til kommunene, jf. § 2-1. Oslo kommune er i § 2-3a pålagt å ivareta de oppgaver som i loven er lagt til statlig regional barnevernmyndighet, herunder etablering, drift og godkjenning av institusjoner og rekruttering og generell opplæring av fosterhjem. Barne- og familiedepartementet er av den oppfatning at Oslo kommunes internkontrollplikt også må omfatte disse delene av kommunens oppgaver og ansvar etter barnevernloven. Oslo kommune har ansvar for oppgaver som i landet for øvrig er et statlig ansvar, og departementet mener derfor det er viktig at kommunen har en egenkontroll som på en helhetlig måte sikrer at alle deler av kommunens oppgaver utføres i samsvar med myndighetskrav.

1.3 Lovfesting av plikt for kommunen til å vurdere egnet botiltak for enslige mindreårige som har fremsatt søknad om asyl eller som har fått opphold på grunnlag av slik søknad ved bosetting i kommunen

1.3.1 Forslaget i høringsnotatet

Barne- og familiedepartementet foreslo å lovfeste i barnevernloven en plikt for kommunen til å vurdere den enkeltes behov ved bosetting og på denne bakgrunn tilby egnet botiltak.

Forslaget i høringsnotatet innebærer at kommunen, når det er fattet vedtak om bosetting av enslige mindreårige flyktninger og asylsøkere, skal foreta en vurdering av den enkeltes behov og på denne bakgrunn tilby egnet botiltak.

Forslaget tar utgangspunkt i at det bør være opp til den enkelte kommune å velge hvordan den organiserer og administrerer lovpålagte oppgaver. Departementet uttalte i høringsnotatet at barnevernet med fordel kan trekkes inn i arbeidet med bosettingen fordi barnevernet har viktig kompetanse om så vel barn som ulike botiltak og omsorgsløsninger. Det ble videre uttalt at barnevernet samtidig kan være egnet som en koordinator av ulike tjenester for enslig mindreårige flyktninger og asylsøkere.

Det ble imidlertid understreket at viktigere enn hvor ansvaret ligger, er likevel at ansvaret er plassert og at nødvendig kompetanse er tilgjengelig og benyttes. Det er den kommunen som har påtatt seg ansvaret for den enslige mindreårige som må tilrettelegge for en god bosetting av hvert barn.

Det ble i høringsnotatet også vist til at det er viktig å trekke inn den enkelte mindreårige selv.

1.3.2 Departementets vurdering

Selv om mange kommuner allerede praktiserer bosetting av enslige mindreårige som foreslått i høringsnotatet, mener departementet det er viktig at kommunenes plikt til å foreta en vurdering av den enslige mindreåriges behov i forbindelse med bosetting lovfestes. En lovfesting vil synliggjøre plikten og ansvarliggjøre kommunene på dette viktige området.

Departementet er videre enig med en stor andel av høringsinstansene som påpeker nødvendigheten av barneverntjenestens medvirkning i vurderingen av den enslige mindreåriges behov. I forbindelse med bosetting er det også nødvendig å foreta faglige vurderinger knyttet til barnets psykiske og fysiske helse og til barnets situasjon og behov når det gjelder utdanning osv. Denne gruppens bakgrunn og behov krever også flyktningfaglig kompetanse som barneverntjenesten ikke har. Det er derfor i alle tilfeller behov for et tverrfaglig samarbeid mellom flere ulike tjenester i kommunen. Departementet mener den enkelte kommune bør stå fritt med hensyn til organisatorisk forankring av det overordnede ansvaret og arbeidet med enslige mindreårige som gruppe. Barne- og familiedepartementet vil likevel anbefale at kommunene organiserer arbeidet slik at barneverntjenesten gis ansvaret for å foreta en første vurdering av den enslige mindreåriges behov for tiltak. Dersom det viser seg at det ikke er behov for å sette i verk tiltak etter barnevernloven, overtar den etat i kommunen som har koordineringsansvaret for den enslige mindreårige.

Departementet er enig med Kommunal- og regionaldepartementet og Utlendingsdirektoratet i at det er viktig at kommunenes vurderinger av den enslige mindreåriges behov ikke har som konsekvens at oppholdet i mottak blir forlenget. Barne- og familiedepartementet kan imidlertid vanskelig se behovet for å lovfeste hvilke tidsfrister som skal gjelde for kommunens vurdering. Absolutte tidsfrister kan komme i konflikt med behovet for nødvendige og forsvarlige utredninger.

Barne- og familiedepartementet mener det er viktig at enslige mindreårige sikres like god rettssikkerhet og like god kvalitet på de tilbud de mottar fra offentlige myndigheter som andre barn som bor og oppholder seg i Norge. Slik Barne- og familiedepartementet ser det må imidlertid både rettssikkerhetsgarantiene og kvaliteten på tilbudene tilpasses målgruppens situasjon og behov.

Fordi enslige mindreårige flyktninger og asylsøkere som gruppe er i en helt spesiell situasjon i forhold til andre barn som oppholder seg i landet, mener Regjeringen det er nødvendig å tilrettelegge spesielt for denne gruppen i den første fasen de oppholder seg i landet, det vil si inntil vesentlige spørsmål som alder, identitet, bakgrunn og søknad om opphold er avklart. Regjeringen mener videre at den spesielle tilretteleggingen denne gruppen krever bør være et statlig ansvar slik det er i dag. I dag har mottakene god kompetanse og gode rutiner når det gjelder ivaretagelsen av de enslige mindreåriges behov når det gjelder selve mottaksfasen. Regjeringen er imidlertid enig med høringsinstansene i at det tilbudet som gis i mottakene i dag totalt sett fortsatt bør utvikles. Det er fortsatt behov for å heve kvaliteten på tilbudet som gis til enslige mindreårige i mottak. Det pågår et omfattende arbeid for å bedre tilbudet til enslige mindreårige i mottak.

Regjeringen er av den oppfatning at de enslige mindreårige som gruppe best ivaretas ved at staten ved UDI har det overordnede ansvaret for omsorgstilbudet i mottaksfasen. UDI bør herunder ha det overordnede ansvaret for å kartlegge, tilrettelegge og koordinere den tverrfaglige ivaretagelsen av disse barnas behov i mottaksfasen, mens andre tjenester og etater, herunder barneverntjenesten, bidrar med sine tjenester og tilbud på sine respektive områder.

Regjeringen mener imidlertid, som ovenfor nevnt, at det tilbudet som gis i mottak fremdeles må utvikles. UDI er i gang med å opprette en faglig rådgivningsgruppe som skal bistå direktoratet i arbeidet med å kvalitetssikre tilbudet til enslige mindreårige i mottakene. Blant annet vil UDI arbeide med å følge opp etiske retningslinjer for ansatte i mottak for enslige mindreårige, samt utvikle en modell for individuelt tilsyn med den enkelte enslige mindreårige i mottaksfasen.

Regjeringen vil også vise til at spørsmålet om enslige mindreåriges rettssikkerhet også er til vurdering når det gjelder dagens vergeordning. I NOU "2004:16 Vergemål" uttaler Vergemålsutvalget bl.a. at hensynet til den enslige mindreåriges rettssikkerhet ikke blir forsvarlig ivaretatt med dagens vergeordning, og at en del av årsakene til dette er ikke-uttømmende regler om ansvar og oppgavefordeling mellom ulike myndigheter og instanser som har befattning med enslige mindreårige. Utvalget foreslår på denne bakgrunn en særskilt lov om representasjon for enslige mindreårige som skal gjelde i mottaksfasen. Utvalgets utredning og forslag har vært på høring med høringsfrist 22. februar 2005.

1.4 Oppfølging av biologiske foreldre etter omsorgsovertakelse

1.4.1 Forslaget i høringsnotatet

Departementet ga i høringsnotatet uttrykk for at oppfølgingen av foreldre etter en omsorgsovertakelse burde vært bedre, og at det bør rettes mer søkelys på denne oppgaven. Departementet mente det er uheldig om foreldre med foreldreansvar opplever at de ikke får den støtte de trenger etter at barnet er tatt under omsorg. Departementet foreslo derfor en endring i § 4-16 for å presisere det ansvaret barneverntjenesten har for å følge opp disse foreldrene etter en omsorgsovertakelse.

1.4.2 Departementets vurdering

En omsorgsovertakelse er et svært inngripende vedtak både for barnet og dets foreldre. I en slik situasjon skal ikke bare barnets behov ivaretas, men også foreldrenes så langt det er mulig. Departementet opprettholder derfor forslaget om å presisere i § 4-16 barneverntjenestens ansvar for å følge opp foreldre etter en omsorgsovertakelse. Forslaget innebærer at barneverntjenesten får en plikt til å innføre rutiner som sikrer at foreldrene kort tid etter omsorgsovertakelsen gis tilbud om veiledning og oppfølging. Barneverntjenesten må også etablere rutiner som sikrer oppfølgingen der foreldrene har ønsket at barneverntjenesten skal ha en slik oppgave. Oppfølgingsansvaret vil, som etter gjeldende rett, gjelde så lenge vedtaket om omsorgsovertakelse består.

Etter barnvernloven § 4-16 gjelder barneverntjenestens oppfølgingsansvar der omsorgen for barnet er overtatt. Hensikten med forslaget har vært å presisere gjeldende bestemmelse om oppfølging av foreldrene. Barneverntjenestens oppfølgingsansvar vil gjelde alle foreldre etter en omsorgsovertakelse, herunder foreldre som er domfelte og innsatte og foreldre som er innlagt ved en behandlingsinstitusjon.

1.5 Utvidelse av eksemplifiseringen av hjelpetiltak i § 4-4 annet ledd

1.5.1 Forslaget i høringsnotatet

I høringsnotatet ga departementet uttrykk for at de beste grunner taler for å opprettholde eksemplifiseringen i § 4-4 annet ledd og foreslo videre at tiltaket besøks- og avlastningshjem blir tatt med blant eksemplene i bestemmelsen.

Departementet ga i høringsnotatet videre uttrykk for at tiltaket besøks- og avlastningshjem bør benevnes som "besøkshjem".

1.5.2 Departementets vurdering

Barne- og familiedepartementet er etter høringen fortsatt av den oppfatning at eksemplifiseringen i § 4-4 annet ledd bør opprettholdes. Slik departementet ser det, kan det være nyttig for dem som ønsker hjelp av barnevernet at de mest vanlige hjelpetiltakene går frem av loven. Gjennom eksemplifiseringen kan foreldre og barn lettere få inntrykk av hva hjelpen kan gå ut på. Samtidig vil en slik oversikt i loven kunne være til hjelp for saksbehandlere som vil vite hva en bør kunne tilby familier. En mulig virkning av at eksemplene på hjelpetiltak opplistes i loven, er at det blir lettere å argumentere lokalt for utviklingen av slike tiltak. En annen mulig virkning er at tiltak nevnt i loven lettere blir opprettholdt i perioder med trang kommuneøkonomi, fordi kommunen er pliktig til å yte tjenester etter barnevernloven. Eksemplifiseringen i loven kan også være en fordel ut fra et likebehandlingsperspektiv og kan bidra til å hindre for store regionale variasjoner i tjenestetilbudet.

Departementet er enig med de instansene som mener at også foreldrestøttende tiltak som har som formål å styrke foreldrenes omsorgsevne bør inntas som et eksempel på et hjelpetiltak i § 4-4 annet ledd. Dette kan være tiltak som blant annet Parent Management Training (PMT) og Multisystemisk Terapi (MST), der hensikten er at foreldre skal ta i bruk mer hensiktsmessige strategier i håndteringen av problemferd hos barnet/ungdommen.

Departementet er ikke bekymret for at eksemplifiseringen i loven vil være til hinder for at hjelpetiltakene blir tilstrekkelig tilpasset det enkelte barns behov. Det går klart frem av ordlyden i bestemmelsen at oppramsingen bare er eksempler, og at det er barnets behov som skal legges til grunn ved valg av tiltak.

1.6 Forenkling av saksbehandlingen av saker som gjelder adopsjon etter barnevernloven § 4-20

1.6.1 Forslaget i høringsnotatet

Barne- og familiedepartementet ga i høringsnotatet uttrykk for at gjeldende ordning for behandling av

saker om adopsjon mot foreldrenes vilje er svært omstendelig og ressurskrevende og undergis en unødige dobbeltbehandling.

Departementet la til grunn at barnevernmyndighetenes og adopsjonsmyndighetenes prøving av saken langt på vei er sammenfallende.

Departementet foreslo å endre barnvernloven § 4-20 og adopsjonsloven § 1 slik at når vedtaket om samtykke til adopsjon er truffet av fylkesnemnda for sosiale saker, vil det automatisk utløse en adopsjonsbevilling til fosterforeldrene. Det ble videre foreslått at den aktuelle regionen i Barne-, ungdoms- og familieetaten får i oppgave å utstede selve adopsjonsbevillingen og sende melding til direktoratet som har ansvaret for det sentrale adopsjonsregisteret.

1.6.2 Departementets vurdering

Adopsjon av barn mot foreldrenes vilje er et svært drastisk tiltak, siden en adopsjon er definitiv, og de rettslige bånd mellom barn og foreldre brytes. Departementet legger imidlertid til grunn at når spørsmålet om adopsjon er brakt opp, er det svært viktig for et barn å få avklart sin omsorgssituasjon raskt. Departementet mener på denne bakgrunn at det er behov for å forenkle og effektivisere behandlingen av saker som gjelder adopsjon av barn mot foreldrenes vilje. Departementet er også av den oppfatning at det er mulig å gjøre dette uten at det går ut over rettsikkerheten til partene.

På denne bakgrunn opprettholder departementet forslaget om at fylkesnemnda ved avgjørelsen av om samtykke til adopsjon skal gis, samtidig skal vurdere om vilkårene etter adopsjonsloven for adopsjon er tilstede. Forslaget innebærer at vedtaket om samtykke til adopsjon automatisk utløser utstedelse av adopsjonsbevillingen til fosterforeldrene.

Departementet legger videre vekt på at gjeldende rett forutsetter at adopsjonslovens vilkår, herunder at adopsjonen skal være til gagn for barnet, allerede er vurdert ved fylkesnemndas behandling av saken. Departementet legger videre til grunn at det er uheldig dersom fylkesnemndas og eventuelt domstolens vurdering av dette spørsmålet overprøves av adopsjonsmyndighetene.

Departementet legger til grunn at forslaget om å oppheve det tosporede systemet, må innebære at også foreldre som ikke har hatt foreldreansvar blir å regne som parter når spørsmålet om samtykke til adopsjon blir behandlet i fylkesnemnda.

Dersom den forelderen som ikke samtykker til adopsjon bringer fylkesnemndas avgjørelse inn for domstolen, forutsetter departementet at avgjørelsen domstolen treffer, på samme måte som fylkesnemndsavgjørelsen, vil rette seg mot begge foreldrene, og ikke bare den ene.

Når det gjelder spørsmålet om fosterforeldrenes rettigheter er departementet ikke enig med de høringsinstansene som gir uttrykk for at disse blir svekket ved forslaget. Tvert imot innebærer forslaget at når fylkesnemndas samtykke til adopsjon foreligger, vil det følge direkte av loven at fosterforeldrene umiddelbart har rett til å få utstedt adopsjonsbevilling. Departementet viser videre til at forslaget ikke er ment å skulle endre vilkårene for å innvilge adopsjon i saker som gjelder adopsjon mot foreldrenes vilje. Etter gjeldende rett er fosterforeldrene ikke å regne som parter i saken om samtykke til adopsjon for fylkesnemnda. Også i dag forutsettes det at fylkesnemnda vurderer om de formelle tilleggsvilkårene i adopsjonsloven er oppfylt før vedtak om samtykke til adopsjon treffes.

Departementet viser videre til at barneverntjenesten vil kunne ivareta fosterforeldrenes interesser dersom det skulle vise seg at fylkesnemnda ikke samtykker til adopsjon. Forutsetningen er imidlertid at barneverntjenesten, etter fylkesnemndsavgjørelsen, fortsatt er av den oppfatning at adopsjon vil være til barnets beste. I slike tilfeller vil barneverntjenesten kunne bringe saken inn for domstolen for prøving. Det vil da være opp til domstolen å vurdere om fylkesnemndas vedtak retter seg mot fosterforeldrene i den grad at disse også må anses å ha rettslig interesse i saken. Forslaget er ikke ment å skulle utvide fosterforeldrenes muligheter til å få prøvet fylkesnemndsvedtaket i forhold til gjeldende rett.

Fylkesnemndas vedtak vil etter forslaget kunne bringes inn for domstolene av foreldrene eller barneverntjenesten etter tvistemålsloven kapittel 33 slik at alle sider av saken kan prøves fullt ut av rettsapparatet. Dette betyr at også spørsmålet om hvorvidt vilkårene i adopsjonsloven er til stede eller ikke, blir gjenstand for full domstolsprøving.

Forslaget forutsetter at det etableres rutiner for effektivisering av fylkesnemndas vedtak om at adopsjonsbevilling skal gis. Når dette vedtaket er endelig eller rettskraftig, må saken oversendes den aktuelle regionen i Barne-, ungdoms- og familieetaten som utsteder selve bevillingsdokumentet. Det er hensiktsmessig at kommunens barneverntjeneste får ansvaret for å oversende saken til regionen når den endelige avgjørelsen foreligger.

Det følger av adopsjonsloven § 1 at myndigheten til å gi adopsjonsbevilling er lagt til departementet. Myndigheten i dag er delegert til de fem regionene i Barne-, ungdoms- og familieetaten, med Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet som klageinstans.

Verken den enkelte region, Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet eller departementet vil etter forslaget kunne overprøve fylkesnemndas saksbehandling eller det materielle innholdet i fylkesnemndas

vedtak. Fylkesnemndas avgjørelser kan kun overprøves av domstolene.

1.7 Utvidelse av opplysningsplikten i barnevernloven § 6-4 annet ledd

1.7.1 Forslaget i høringsnotatet

Departementet la til grunn at forslaget, slik det er fremsatt fra Befringutvalgets side, innebærer at opplysningsretten vil inntre når det er grunn til å tro at vilkårene for hjelpetiltak er til stede, det vil si når det er grunn til tro at et barn, på grunn av forholdene i hjemmet, eller av andre grunner, har behov for et hjelpetiltak. Departementet la til grunn at i praksis ville en bestemmelse som ga offentlige myndigheter opplysningsrett til barneverntjenesten om situasjoner der vedkommende offentlig ansatte hadde grunn til å tro at et barn hadde behov for et slikt tiltak, innebære at nær sagt alle typer opplysninger uten hinder av den enkeltes forvaltningsmessige taushetsplikt ville kunne formidles til barneverntjenesten fordi terskelen for å sette inn slike tiltak er så vidt lav.

Departementet viste til at en slik bestemmelse vil kunne føre til at foreldre i mindre grad vil søke hjelp og bistand hos andre deler av hjelpeapparatet fordi de ikke ønsker at barneverntjenesten skal kobles inn.

Departementet konkluderte på bakgrunn av ovennevnte med at det ikke foreligger tilstrekkelige tungtveiende hensyn for å foreta en lovendring som innebærer at offentlige myndigheters taushetsplikt overfor barneverntjenesten innskrenkes.

Når det gjelder forslaget fra Befringutvalget om å utvide opplysningsplikten til å omfatte flere typer situasjoner enn de som omfattes etter gjeldende rett, uttalte departementet i høringsnotatet at departementet hadde vært noe mer i tvil.

En endring som foreslått av utvalget vil bare ha praktisk betydning når det er truffet vedtak om omsorgsovertakelse og barnet er plassert utenfor hjemmet i fosterhjem eller institusjon. Etter Befringutvalgets forslag vil således opplysningsplikten inntre når det skal behandles en sak som for eksempel gjelder endringer i et tidligere fastsatt samværsvedtak eller når det foreslås å oppheve et tidligere vedtak om omsorgsovertakelse.

Departementet uttalte at det ikke er tvilsomt at det i mange tilfeller vil kunne være en fordel for barneverntjenesten og fylkesnemnda å kunne gi pålegg om at offentlige myndigheter og profesjonsutøvere skal gi opplysninger uten hinder av taushetsplikt også i forbindelse med slike sakstyper. En slik utvidelse vil gi barneverntjenesten og fylkesnemnda sikker kunnskap om foreldrenes utvikling etter omsorgsovertakelsen og gode forutsetninger for å kunne treffe et nytt vedtak basert på foreldrenes aktuelle livssituasjon på vedtakstidspunktet.

Departementet stilte imidlertid spørsmål ved om hensynene for en utvidelse av opplysningsplikten her skal veie tyngre enn de hensyn som veier mot. Departementet uttrykte tvil om en utvidet opplysningsplikt som foreslått av Befringutvalget i praksis vil innebære at det vil bli truffet vedtak med et vesentlig annet innhold enn etter gjeldende rett.

1.7.2 Departementets vurdering

Departementet vil på bakgrunn av høringen opprettholde standpunktet i høringsnotatet om ikke å foreslå en utvidet rett for offentlige myndigheter til å gi taushetsbelagte opplysninger til barneverntjenesten i mindre alvorlige tilfeller. Et stort flertall av høringsinstansene er enig med departementet i at tungtveiende hensyn taler mot en slik utvidelse. Departementet mener, i likhet med flertallet av høringsinstansene, at videreformidling av offentlige myndigheters taushetsbelagte opplysninger om barn og foreldre til barneverntjenesten i slike tilfeller bør være basert på de private parter samtykke. En utvidet opplysningsrett, som foreslått av Befringutvalget, vil kunne føre til at barn og foreldre i mindre grad vil være åpne om sine problemer med andre deler av hjelpeapparatet av frykt for at opplysningene vil bli gitt videre til barneverntjenesten. Dette vil kunne føre til at barn og foreldre ikke får den hjelp og bistand som de har behov for fra de aktuelle myndighetene, som for eksempel skole, barnehage, sosialtjeneste og lignende.

Når det gjelder forslaget om å endre barnevernloven § 6-4 annet ledd slik at offentlige myndigheter og visse yrkesgrupper gis opplysningsplikt til barneverntjenesten og fylkesnemnda også i forbindelse med at det skal behandles sak om samvær, tilbakeføring eller fratakelse av foreldreansvar og/eller adopsjon, støtter flertallet av høringsinstansene en slik utvidelse. På bakgrunn av dette har departementet under noe tvil kommet til at bestemmelsen bør endres som foreslått i høringsnotatet.

Departementet mener imidlertid det er viktig at barneverntjenesten i enda større grad i disse tilfellene, enn i de tilfellene opplysningsplikten gjelder etter gjeldende rett, innhenter opplysninger i samarbeid med den saken gjelder eller slik at denne er klar over at innhenting skjer. Departementet mener videre at de private parter, dersom de krever at det fremmes sak etter §§ 4-19, 4-20 eller 4-21, må gjøres oppmerksomme på at saksanlegget innebærer at barneverntjenesten gis rett til å innhente opplysninger uten deres samtykke og uten hinder av taushetsplikt.

1.8 Utvidelse av omfanget av krav om politiattest etter barnevernloven § 6-10

Barnevernloven § 6-10 femte ledd gir en uttømmende opplisting av hvilke straffbare forhold politiattester på barnevernområdet skal omfatte.

Dagens politiattest omfatter ikke bestemmelsene i straffeloven § 203 og § 204 første ledd bokstav f, som omhandler kommersiell seksuell utnyttelse av barn og unge.

Departementet la i høringsnotatet til grunn at det er en økt risiko for at personer som har overtrådt straffeloven § 203 og § 204 første ledd bokstav f kan komme til å begå seksuelle overgrep mot barn og unge. Departementet foreslo derfor at opplistingen av hvilke straffbare forhold politiattesten på barnevernområdet skal omfatte, bør inkludere straffeloven § 203 og § 204 første ledd bokstav f.

Departementet har forståelse for at mange høringsinstanser mener at politiattestkravet på barnevernområdet bør omfatte flere typer straffbare handlinger enn de som er knyttet til seksuelle overgrep mot barn. Barne- og familiedepartementet ser behovet for å foreta en vurdering av om kravet til politiattest på dette området bør utvides til også å omfatte andre typer straffbare handlinger enn seksuelle overgrep mot barn. Dette er imidlertid en vurdering som reiser mange vanskelige spørsmål av både etisk, prinsipiell og praktisk karakter og som også bør sees i sammenheng med krav om politiattest på andre områder i samfunnet. Departementet vil derfor komme nærmere tilbake til dette spørsmålet etter at en slik vurdering er foretatt.

På denne bakgrunn opprettholdes forslaget til endring i samsvar med forslaget i høringsnotatet, jf. utkastet til § 6-10 femte ledd.

1.9 Rettslig overprøving av fylkesnemndas vedtak etter barnevernloven

1.9.1 Departementets forslag og vurdering

Barne- og familiedepartementet har kommet til at gjeldende ordning for rettslig overprøving av fylkesnemndas vedtak i tingretten bør endres, slik at den i fremtiden skal skje direkte for lagmannsretten.

Foruten Domstoladministrasjonen og Den norske dommerforening har 9 domstoler uttalt seg til spørsmålet. Ingen av instansene finner å kunne støtte forslaget.

Domstoladministrasjonen mener overprøvingen av fylkesnemndas vedtak fortsatt må ligge hos tingrettene og slutter seg til Tvistemålsutvalgets utredning på dette punkt.

Barne- og familiedepartementet ser at det kan rettes prinsipielle innvendinger mot forslaget slik bl.a. Tvistemålsutvalget peker på. Departementet ser det likevel som viktig og nødvendig at det allerede nå

foretas endringer i adgangen til rettslig overprøving av fylkesnemndas avgjørelser når det gjelder de vedtak som fattes etter lov om barneverntjenester. Etter departementets oppfatning er det helt spesielle hensyn som her gjør seg gjeldende.

Barne- og familiedepartementet har i samarbeid med Justisdepartementet vurdert ulike alternative måter å redusere saksbehandlingstiden i barnevernsakene på. Barne- og familiedepartementet og Justisdepartementet har imidlertid kommet frem til at den mest effektive og enkleste måten å korte ned den totale saksbehandlingstiden i barnevernsakene på, er at fylkesnemndenes vedtak kan bringes direkte inn for lagmannsretten. Det kan hevdes at når lagmannsretten blir førsteinstans, er det trolig at flere av dens dommer blir anket.

Når det gjelder lagmannsrettens sammensetning ved overprøving av fylkesnemndas vedtak etter lov om barneverntjenester har Barne- og familiedepartementet i samråd med Justisdepartementet kommet til at det ikke er naturlig å ta utgangspunkt i dagens sammensetning når denne opptrer som ankeinstans. Når lagmannsretten behandler en barnevernsak som førsteinstans bør sammensetningen være en annen. Det bør da være tilstrekkelig med to juridiske dommere. Det er likevel et større antall jurister enn i fylkesnemnda.

Regjeringen har også satt fokus på forholdet mellom fylkesnemndenes ressursbruk og rettssikkerheten i barnevernsaker ved å oppnevne et utvalg som skal utrede dette nærmere. Utvalget har i mandat å foreta en helhetlig og samlet vurdering av fylkesnemndenes saksbehandling og rutiner i et ressursperspektiv der samtidig hensynet til berørte parterets sikkerhet blir ivarettatt. Utvalget skal for det første komme med forslag til effektivitetsfremmende og kostnadsbesparende forenklinger i fylkesnemndssystemet. Videre skal utvalget ta stilling til hvilke saksbehandlingsregler som skal gjelde for å sikre en mer enhetlig saksbehandling i fylkesnemndene på landsbasis.

Barne- og familiedepartementet foreslår at fylkesnemndas vedtak etter lov om barneverntjenester bringes inn for lagmannsretten, jf. utkastet til ny § 9-10a i lov om sosiale tjenester og endring i barnevernloven § 7-1 bokstav i.

1.10 Endring i § 9-2 om foreldres underholdsplikt

1.10.1 Forslaget i høringsnotatet og bakgrunnen for forslaget

Barne- og familiedepartementet foreslo i høringsnotatet å overføre ansvaret for fastsettelse av oppfostringsbidrag fra fylkesnemnda til bidragsfogden. Forslaget innebærer at trygdekontoret som bidragsfogd skal fastsette bidrag ved alle barnevern-

plasseringer utenfor hjemmet, også ved de frivillige plasseringene. I sistnevnte tilfeller må barneverntjenesten gjøre foreldrene oppmerksomme på at det vil bli framsatt krav om oppfostringsbidrag etter barnevernloven, slik at samtykket til plasseringen også omfatter samtykke til bidragskravet.

Departementet la i høringsnotatet til grunn at ved å knytte vedtakskompetansen for bidrag etter både barneloven og barnevernloven til bidragsfogden oppnår man en rekke fordeler. Departementet foreslo også en hjemmel for å gi forskrifter om bidrag etter bestemmelsen, og at det utarbeides retningslinjer for det skjønnsom som skal utøves ved foreldrebetaling etter barnevernloven.

1.10.2 Departementets vurdering

Barnevernloven § 9-2 er bare ment å skulle benyttes i de tilfellene der det ikke er tvil om at foreldrene har økonomisk mulighet til å betale for barnet. Dette vil bli presisert i regelverket som vil bli utarbeidet i tilknytning til bestemmelsen, samtidig som det også vil bli gitt fylldige retningslinjer for det skjønnsom som skal utøves ved bidragsutmålingen. Departementet kan derfor ikke se at det er behov for å gi fri rettshjelp uten behovsprøving i disse sakene.

Det vil fortsatt være slik at bidragsfastsettelsen skal skje etter en rimelighetsvurdering i det enkelte tilfelle, det vil si at det i flere tilfeller ikke vil bli fastsatt noe bidrag fra foreldrene. Departementet er enig i at det bør gå klarere fram av lovteksten at det er bidragsfogden som avgjør både om det skal fastsettes bidrag overhodet - og i så fall - bidragets størrelse, og vil foreslå at første punktum i annet ledd utformes i samsvar med dette.

Det har uavhengig av høringen blitt stilt spørsmål ved om barneverntjenestens taushetsplikt er til hinder for at barneverntjenesten gir bidragsfogden de opplysninger som er nødvendige for at bidragsfogden skal kunne avgjøre bidragskrav.

For å unngå at det oppstår ytterligere tvil om dette spørsmålet, har Barne- og familiedepartementet kommet til at det bør fremgå av § 9-2 annet ledd siste punktum at slike opplysninger skal gis uten hinder av taushetsplikt.

Barne- og familiedepartementet er i samråd med Finansdepartementet kommet til at oppfostringsbidrag etter barnevernloven fortsatt bør behandles på samme måte skattemessig som barnebidrag etter barneloven. Konsekvensen av endringen i den skattemessige behandlingen av barnebidrag etter barneloven, bør være at heller ikke oppfostringsbidrag etter barnevernloven skal være fradragsberettiget for yteren eller skattepliktig for mottakeren. Det vises til forslag til endring i skatteloven § 5-43 første ledd bokstav h.

2. KOMITEENS MERKNADER

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Eirin Falset, Trond Giske og Torny Pedersen, fra Høyre, Brit I. H. Andreassen, lederen Sonja Irene Sjøli og Olemic Thommessen, fra Fremskrittspartiet, Ulf Erik Knudsen og Karin S. Woldseth, fra Sosialistisk Venstreparti, Magnar Lund Berge og May Hansen, fra Kristelig Folkeparti, Ola T. Lånke og Oddny Omdal, og fra Senterpartiet, Eli Sollid Øveraas, setter pris på at denne proposisjonen blir fremlagt i tide til å behandle i inneværende periode. Det gir en viss kontinuitet på en viktig sak for komiteen, i tillegg til at komiteen tidligere har behandlet ulike saker som direkte er knyttet til denne proposisjonen. Komiteen viser her blant annet til St.meld. nr. 40 (2001-2002) om Barne- og ungdomsvernet.

Komiteen har merket seg at Regjeringen også har forslått noen endringer som ble foreslått av Befringutvalget i NOU 2000:12 Barnevernet i Norge, blant annet forslaget om at den rettslige overprøvingen av fylkesnemnda skal skje direkte for lagmannsretten.

Komiteen har også merket seg at Regjeringen har satt ned et utvalg som skal foreta en helhetlig og samlet vurdering av fylkesnemndenes saksbehandling og rutiner i et ressursperspektiv, der samtidig hensynet til partenes rettssikkerhet blir ivaretatt.

Komiteen har merket seg at dette utvalget skal avlevere sin endelige utredning 1. juni 2005, og at på bakgrunn av det som måtte komme frem i rapporten vil det bli lagt frem en ny sak for Stortinget om fylkesnemndene på dertil egnet måte.

2.1 Innføring av internkontrollplikt for kommunenes oppgaver etter barnevernloven

Komiteen støtter Regjeringens forslag om å innføre internkontrollplikt for kommunens oppgaver etter barnevernloven. Komiteen har merket seg at det er stor enighet i kommunene om dette. Det er viktig å sikre at det ikke blir for mange avvik fra regelverket, og dette kan gjøres gjennom skriftlige rutiner for saksbehandling, i tillegg til å ha et system som sikrer at rutinene følges. Komiteen har videre merket seg at Regjeringen ikke finner det nødvendig å innføre internkontroll når det gjelder fosterhjem, med den begrunnelse at fosterhjem skal godkjennes og at kommunen skal føre tilsyn med disse i henhold til loven. Komiteen slutter seg til at rettssikkerhet og kvalitetssikring blir ivaretatt av gjeldende lover og regler, og med internkontroll i kommunen vil man fange opp avvik i forhold til tilsyn og oppfølging av fosterhjem.

Komiteen er fornøyd med at arbeidet med å utarbeide forskrifter blir prioritert, slik at dette kommer på plass raskt. Komiteen er også tilfreds med at kommunene skal få tilbud om nødvendig opplæring på dette området.

Komiteen har merket seg at også Oslo kommune kommer inn under bestemmelsene for internkontroll, og at Regjeringen vektlegger viktigheten av at Oslo kommune har en egenkontroll som sikrer at alle deler av kommunens oppgaver utføres i samsvar med myndighetskravene.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Høyre og Kristelig Folkeparti, har videre merket seg at Regjeringen ikke finner det nødvendig at internkontrollplikten skal gjelde for statlige regionale barnevernsmyndigheter, med begrunnelse i at BUF-etat er underlagt departementets styrings- og instruksjonsmyndighet. Flertallet mener at også BUF-etat burde vært underlagt samme internkontrollplikt som kommunene, all den tid man gjennom internkontroll kan fange opp avvik, og man derigjennom også vil få bedre innsikt om svakheter i egen etat. Flertallet er av den oppfatning at internkontroll i første rekke skal virke forebyggende og sikre at lover og regelverk følges, og kan dermed ikke se noen fare i at også BUF-etat får samme internkontrollplikt som kommunene.

Flertallet fremmer derfor følgende forslag til endring av § 2-3 i lov om barneverntjenester:

"I lov 17. juli 1992 nr. 100 om barneverntjenester skal § 2-3 nytt tredje ledd lyde:

Statlig regional myndighet skal ha internkontroll for å sikre at oppgavene utføres i samsvar med krav fastsatt i lov eller i medhold av lov. Statlig regional myndighet må kunne gjøre rede for hvordan den oppfyller kravet til internkontroll. Departementet kan i forskrift gi nærmere bestemmelser om internkontroll.

Nåværende tredje til syvende ledd blir fjerde til åttende ledd."

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti deler Regjeringens syn på at det ikke er behov for å lovfeste internkontrollplikt for den statlige Barne-, ungdom- og familieetaten. Kommunene og staten skal ivareta helt forskjellige oppgaver etter barnevernloven. Disse medlemmer peker videre på at det statlige barnevernet er direkte underlagt departementet, og departementet vil gjennom sin styrings- og instruksjonsmyndighet løpende sikre at etatens virksomhet er i samsvar med myndighetskrav. Barne- og familiedepartementet har ikke tilsvarende styrings- og instruksjonsmyndighet overfor kommunene.

Disse medlemmer er enig i at internkontroll er et egnet virkemiddel med tanke på å sørge for at statlig regional myndighets virksomhet skjer i samsvar med myndighetskravene. Disse medlemmer vil be departementet instruere regionene om å etablere internkontroll. Disse medlemmer vil påpeke at lovfesting av internkontroll således er overflødig.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet viser til at det er bred støtte i høringsinstansene for innføringen av internkontroll i tiltak etter barnevernloven. Disse medlemmer mener at det er store forskjeller når det gjelder virksomhet etter barnevernloven i kommuner av ulike størrelser, og mange kommuner har ulike system og nivå for internkontroll på dette området. Disse medlemmer mener at det kan være behov for statlig støtte til omstilling og innføring av en tilfredsstillende internkontroll. Disse medlemmer fremmer derfor følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen avsette midler til innføring av internkontroll etter barnevernloven i kommunene, som kommunene kan søke støtte til på individuelt grunnlag."

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti, viser til at det i proposisjonen er redegjort for at kommunene vil få tilbud om nødvendig opplæring og veiledning i en innføringsperiode, og at kostnader til dette vil bli dekket innenfor departementets budsjettamme. Kommunene er også i dag pålagt å sørge for at virksomheten er i samsvar med myndighetskravene. Flertallet mener derfor at innføring av internkontroll således ikke kan betraktes som en ny oppgave for kommunene, og at eventuelle utgifter utover opplæringskostnader må dekkes av kommunene selv.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet vil understreke at det er en forutsetning at kommunene ikke får en økonomisk belastning ved innføring av internkontroll.

2.2 Lovfesting av plikt for kommunen til å vurdere egnet botiltak for enslige mindreårige som har fremsatt søknad om asyl eller som har fått opphold på grunnlag av slik søknad ved bosetting i kommunen

Komiteen har merket seg forslaget om å lovfeste i barnevernloven en plikt for kommunen til å vurdere den enkeltes behov for bosetting og på denne bakgrunn tilby egnet botiltak.

Komiteen har også merket seg at man vil trekke inn den enkelte mindreårige selv, jf. FNs barnekonvensjon artikkel 12 om barns rett til å danne seg egne synspunkter, med andre ord legge vekt på hva den enkelte mindreårige selv ønsker.

Komiteen er opptatt av at forholdene for enslige, mindreårige asylsøkere i mottaksfasen/i asylmottak må være gode.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti, ber Barne- og familiedepartementet i samarbeid med Kommunal- og regionaldepartementet om å utrede hvordan asylmottakene for enslige mindreårige kan styrkes. En slik utredning må avklare bosettingsmyndighetenes rolle og ansvar og barnevernsmyndighetenes rolle og ansvar. Utredningen må videre avklare økonomiske og administrative konsekvenser av eventuelle endringsforslag.

Flertallet fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen kommet tilbake til Stortinget med en utredning om hvordan asylmottakene for enslige mindreårige kan styrkes, samt avklaring i forhold til roller og ansvar mellom Barne- og familiedepartementet og Kommunal- og regionaldepartementet på en dertil egnet måte."

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet er enig i at barnevernet skal vurdere å tilby mindreårige asylsøkere og flyktninger et egnet botiltak. Men disse medlemmer er av den oppfatning at for å sikre at ikke kommunene får en ekstra økonomisk belastning med en slik lovfesting, bør man legge omsorgsansvaret på det statlige regionale barnevernet, og det økonomiske ansvaret bør fortsatt ligge til staten. Begrunnelsen for at det statlige regionale barnevernet bør ha ansvaret for plassering og botiltak, er at disse har ansvaret for ulike institusjoner i regionene, dessuten gjennom fagteamene en god kommunikasjon med kommunene. I tillegg til at det her også forligger god kompetanse og bred oversikt over ulike særtilbud for disse barna og ungdommene.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti viser til at Regjeringen er opptatt av å tydeliggjøre barnevernets ansvar for enslige mindreårige i mottak. Bosetting av enslige mindreårige i kommunene skjer i dag på grunnlag av vedtak om bosetting i den enkelte kommune. Ansvaret for bosetting og iverksetting av bo- og omsorgstiltak for enslige mindreårige er - på samme måte som for norske barn - et kommunalt ansvar. Dette gjelder også tiltak med hjemmel i barnevernloven. Disse

medlemmer har merket seg at Regjeringen ikke foreslår endringer i denne ansvarsfordelingen.

Disse medlemmer viser til at kommunene mottar tilskudd fra staten til dekning av utgiftene i forbindelse med bosetting, samt at kommunene får refundert løpende utgifter til barneverntiltak som overstiger 11 800 kroner per måned. Disse medlemmer mener derfor at den eksisterende økonomiske kompensasjonen dekker kommunens utgifter, og at det er riktig at kommunene har handlefrihet når det gjelder den organisatoriske forankringen av svaret.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti, vil påpeke at et forslag om at staten skal overta ansvaret for bosetting i kommunene og ansvaret for plassering i botiltak, ikke har vært gjenstand for høring. Ingen av høringsinstansene har derfor uttalt seg til en slik endring i ansvars- og oppgavefordelingen mellom stat og kommune. Flertallet mener at en slik endring er så omfattende, og berører kommunene i så sterk grad, at en slik endring burde vært gjenstand for høring.

Et annet flertall, alle unntatt medlemmene fra Høyre og Kristelig Folkeparti, vil henvisse til Innst. S. nr. 185 (2004-2005) som er behandlet i kommunalkomiteen og hvor komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet,

"mener mindreårige asylsøkere er en spesielt sårbar gruppe som bør ivaretas på en bedre måte enn i dag. Barna kan ha hatt traumatiske opplevelser og savnet etter foreldrene kan være stort. I denne situasjonen har barna et stort behov for omsorg og forståelse. Dersom saksbehandlingstiden og tiden i mottak blir for lang, får dette lett fysiske og psykiske konsekvenser for barnet. Barnevernet har i utgangspunktet ansvaret for alle barn som oppholder seg i Norge, også mindreårige asylsøkere. Barnevernet er imidlertid avhengig av bekymringsmeldinger for å få kunnskap om forhold det enkelte barn lever under. Kartlegging har vist at bekymringsmeldinger ikke alltid når barnevernet og at barnevernets knappe ressurser i noen tilfeller har gått ut over mindreårige asylsøkere. Heller ikke rammene rundt barna har fungert godt nok. Flertallet mener derfor at det er nødvendig å vurdere ansvarsforhold, oppfølging og organiseringen av tilbudet som gis til mindreårige asylsøkere i dag. Flertallet mener barnevernet bør ta over omsorgsansvaret for de mindreårige enslige asylsøkerne.

Flertallet viser til behandlingen i Stortinget av Ot.prp. nr. 64 (2004-2005) og forutsetter at ansvaret for mindreårige asylsøkere overføres til barnevernet."

Dette flertallet viser til behandlingen av Innst. S. nr. 121 (2002-2003) hvor Stortinget, etter forslag fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, vedtok at Regje-

ringen i løpet av 2003 skulle utrede om barnevernloven burde endres, slik at enslige mindreårige asylsøkere under 18 år på lik linje med enslige norske barn blir ivaretatt av barnevernet ved ankomst til Norge. Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet fremmet primært forslag om at enslige, mindreårige asylsøkere ved ankomst til Norge skal ha samme rettigheter som norske barn under lov om barnevern.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet vil på bakgrunn av dette fremme dette forslaget på nytt. Det er nødvendig og i tråd med barnekonvensjon at asylsøkere og flyktninger uten omsorgspersoner får den samme rettssikkerheten som andre barn i Norge. UDI skal fortsatt ha ansvar for asylsøknaden, mens barnevernet skal ha omsorgsansvaret for barnet.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om å endre barnevernloven slik at enslige, mindreårige asylsøkere og flyktninger under 18 år på lik linje med enslige norske barn skal ivaretas av lov om barnevern ved ankomst til Norge."

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti vil påpeke at det ikke er slik at norske barn uten foreldre automatisk ivaretas av barnevernet. Det avgjørende vil være om barnet har behov for et tiltak etter barnevernloven. Dersom barnet lever i en forsvarlig omsorgssituasjon, f.eks. hos slektninger, vil barneverntjenestens ansvar være av subsidiær karakter. Disse medlemmer viser til at det i proposisjonen er redegjort grundig for den spesielle situasjonen enslige mindreårige asylsøkere er i - i forhold til norske barn, og at en overføring av ansvar fra utlendingsmyndighetene til barnevernmyndighetene vil på grunn av de enslige mindreåriges spesielle situasjon, ikke nødvendigvis innebære en bedre ivaretagelse av disse barna. Disse medlemmer viser til at både FNs barnekonvensjon og barnevernloven gjelder for alle barn som oppholder seg i Norge, også enslige mindreårige asylsøkere.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet mener at mottak for enslige, mindreårige asylsøkere må godkjennes på like linje som barneverninstitusjoner og fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om en godkjenning- og tilsynsordning av asylmottak for

enslige mindreårige asylsøkere på lik linje med barneverninstitusjoner."

2.3 Oppfølging av biologiske foreldre etter omsorgsovertagelse

Komiteen er positiv til at Regjeringen i proposisjonen tydeliggjør viktigheten av oppfølging av biologiske foreldre etter en omsorgsovertakelse, slik det er presisert i § 4-16 i lov om barneverntjenester.

Komiteen mener det er viktig at saken etter omsorgsovertakelsen ikke betraktes som avsluttet fra barnevernets side, men at omsorgsforeldrene tilbys oppfølging og veiledning.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet skulle selvsagt ønske at det var unødvendig at barn må fjernes fra sine foreldre, men disse medlemmer erkjenner at det enkelte ganger er nødvendig. Det gjør selvsagt ikke saken enklere for de foreldrene som står igjen uten barnet sitt, og frem til i dag har nok disse ikke alltid vært ivaretatt på en skikkelig måte. Disse medlemmer er glad for at dette er presisert i § 4-16 i lov om barneverntjenester.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet støtter Regjeringens forslag om en endring av barnevernlovens § 4-16 for å presisere ansvaret barneverntjenesten har for å følge opp foreldre etter en omsorgsovertakelse av deres barn. Disse medlemmer peker imidlertid på at flere av instansene som er enig i dette forslaget, mener det er nødvendig å tilføre barneverntjenesten økonomiske ressurser. Departementet på sin side mener at forslaget på sikt vil kunne bidra til økonomiske besparelser fordi det kan medføre at konfliktnivået i noen saker reduseres og at antallet fylkesnemndsaker reduseres. Disse medlemmer mener at det er viktig at barneverntjenesten tilføres midler for dette arbeidet, for at det ikke skal gå på bekostning av nødvendige tiltak for barna.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen øke bevilgningene til barnevernet, i en overgangsperiode øremerket til oppfølging av foreldre etter endring i barnevernlovens § 4-16."

2.4 Utvidelse av eksemplifiseringen av hjelpetiltak i § 4-4 annet ledd

Komiteen har merket seg at Regjeringen har utvidet eksemplifiseringen i § 4-4 andre ledd til også å gjelde besøkshjem, avlastningshjem og andre foreldrestøttede tiltak. Dette synes komiteen er bra, fordi dette utvider mulighetene for barn til å bli hos

sine biologiske foreldre med ulike utvidede hjelpetiltak.

Komiteen skulle nok sett at man etter tiltak i § 4-4 andre ledd, hadde tilføyd "med mer". Grunnen til dette er at komiteen ikke ønsker å begrense mulighetene for kommunene til å se på ulike tiltak, som for eksempel PMT (Parent Management Training) MST (Multisystemisk Terapi) og andre fremtidige tiltak.

Komiteen viser til at ansvaret for styrkede familiehjem, beredskapshjem, ungdomshjem og fosterhjem ble overført fra fylkeskommunene til staten 1. januar 2004. I den forbindelse skal nye kontrakter fremforhandles.

Komiteen mener det er viktig at det er god dialog mellom disse hjemmene og staten. Komiteen har merket seg at mange spesialforeldre er skuffet over at de ikke har fått tatt del i prosessen med utforming av nye standardkontrakter. Komiteen vil påpeke at spesialforeldrene gjør en viktig jobb med å sikre barn og unges oppvekstvilkår. Det er derfor viktig at spesialforeldrene sikres vilkår som gjør det mulig å ta på seg det ansvaret det medfører å utføre omsorgen.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet mener at de nye kontraktene ikke bør svekke for eksempel pensjonsrettighetene disse foreldrene har hatt til nå. Samtidig er det viktig at det foreligger klare forpliktelser fra samfunnets side av hvordan disse hjemmene skal følges opp slik at vilkårene for fosterhjemsbarna ikke svekkes.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti forutsetter at de som hadde spesielle avtaler med enkelte fylkeskommuner får beholde disse ordningene som en personlig ordning, og at ingen får dårlige vilkår ved statlig overtagelse.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti vil understreke at fosterbarn kan ha behov for samvær med personer som har vært betydningsfulle for dem, f.eks. kontakt med fosterforeldre, besteforeldre o.a. Det gjelder både ved fosterhjems plassering og kontakt med biologisk familie, og med kontakt med fosterforeldre og deres familie ved tilbakeføring til biologiske foreldre.

Det kan også gjelde samværsrett ved samlivsbrudd i fosterhjemmet, eller andre grunner til at barnet flytter ut fra fosterhjemmet.

Disse medlemmer viser til at det etter Norsk Fosterforenings syn bør vurderes innført obligatorisk meglings ved samlivsbrudd i fosterhjem, i de tilfeller der barnet skal bli boende i fosterhjemmet hos en av fosterforeldrene. Det bør derfor vurderes en formu-

ring i barnevernloven som åpner for at barnevernet kan sikre barnet kontakt med fosterforeldre, der det av barnefaglige grunner er riktig etter barnets behov for samvær og kontinuerlig kontakt med fosterforeldre.

Disse medlemmer mener at en utredning av samarbeidsforholdet mellom barnevern, biologiske foreldre og fosterforeldre m.h.t. samværsrett og medbestemmelse må gjennomføres. Forhold som gjelder barnet må få en sentral plass i utredningen.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti vil påpeke at mange av barna som er under barnevernets omsorg er traumatisert, mishandlet og misbrukt. De fleste av barna blir fosterhjemsplassert. Det har i den senere tid kommet fram at flere av disse barna nektes psykologhjelp og annen nødvendig behandling, av en eller begge av foreldrene som har sviktet i omsorgen for barnet. Disse barna har ofte omfattende psykiske vansker. Det er derfor urimelig at biologiske foreldre kan nekte at barnet skal få den behandling det trenger.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om å endre barnevernloven slik at barn som mottar tiltak fra barnevernet, sikres den behandling de trenger innen medisin, psykiatri og rus uavhengig av biologiske foreldres samtykke."

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti viser til at Befring-utvalget (NOU 2000:12) har en rekke forslag når det gjelder fosterhjems- og institusjonsplasserte barn/unge. Disse bør inngå i den nasjonale utredningen. Det bør legges særlig vekt på en mulig lov- eller forskriftsfesting av at det ved rekruttering av fosterhjem først må søkes etter mulige fosterhjem i barnets familie eller nettverk. Det understrekes at disse må få like god oppfølging av barneverntjenesten som ved ordinære fosterhjem. Det inkluderer både oppfølging, økonomisk godtgjøring og avlastning.

Disse medlemmer fremmer på bakgrunn av dette følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen utarbeide en nasjonal handlingsplan for fosterhjem, med særlig fokus på kompetanse, kvalitet, kunnskap, veiledning, organisering og arbeidsforhold, med bakgrunn i fosterbarnet, fosterforeldrene, biologiske foreldre og de of-

fentlige instanser som har betydning og ansvar for fosterhjemsplassing."

Komiteen vil påpeke at det ved samlivsbrudd mellom fosterforeldre ikke er noe i veien for at barnevernet tilrettelegger for kontakt med den av fosterforeldrene som flytter ut av fosterhjemmet. Slik kontakt må imidlertid ses i sammenheng med det samvær og den kontakt barnet etter loven skal ha med sin biologiske slekt og barnets behov for stabilitet og ro rundt sin omsorgssituasjon. Komiteen viser til at det allerede er forskriftsfestet at barneverntjenesten alltid skal vurdere om noen i barnets familie eller nettverk kan velges som fosterhjem. Disse fosterhjemmene faller inn under de alminnelige regler om fosterhjem. Den nye Barne-, ungdoms- og familie-etaten har som en viktig oppgave å utvikle fosterhjemsarbeidet på nasjonalt og lokalt plan, og etaten vurderer til enhver tid behovet for kompetanse, kvalitet osv. i fosterhjemsarbeidet.

2.5 Endring av begrepet "mødrehjem" i barnevernloven § 4-4 femte ledd til "botiltak for foreldre og barn"

Komiteen har merket seg Regjeringens ønske om å endre begrepet "mødrehjem" til "botiltak for foreldre og barn", og komiteen kan være enig i at mødrehjem kanskje ikke lenger er et dekkende begrep for dette tiltaket. Mødrehjem kan dessuten fort oppfattes som svært stigmatiserende for dem som bor der. Komiteen vil påpeke at et slikt tiltak skal gi botrening, veiledning og trening i det å være foreldre og observasjon og utredning av foreldrenes omsorgsevne.

Komiteen er derfor av den oppfatning at betegnelsen "Senter for foreldre og barn" er dekkende.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet vil understreke at institusjoner for foreldre og barn skal godkjennes og føres tilsyn med som barnevernsinstitusjoner. Det føres i dag ikke tilsyn med institusjoner for foreldre og barn. Deres tilsynsordning falt bort ved omorganisering av barnevernet. Det bor i dag ofte svært hjelpetrengende barn under 18 år som selv har fått barn på disse institusjonene. Det er mødre som selv er under tiltak fra barnevernet og som flytter til mødrehjem når de har født. Disse medlemmer vil understreke viktigheten av at rettssikkerheten skal være den samme når et barn har blitt mor.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet og fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen innføre godkjennings- og tilsynsordning for mødre hjem på lik linje med barnevernsinstitusjoner hjemlet i barnevernloven."

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet viser til at det har vært usikkerhet rundt driftssituasjonen for mødre hjem, bl.a. "Aline barnevernsenter" i Oslo, som har en meget viktig funksjon i forhold til barn med rusmisbrukende foreldre.

Komiteen ser behovet for en gjennomgang av mødre hjemmenes formål og innhold, med en vurdering av behovet for regulering og tilsyn av tiltakene, samt en vurdering av deres driftsforhold og økonomiske situasjon. I denne forbindelse kan det vurderes om Aline barnevernsenter bør gis status som nasjonalt kompetansesenter med særlig kompetanse på rusmisbruk og foreldre/barn.

Komiteen fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen gjøre en landsomfattende gjennomgang av mødre hjemmene, se på behovet for tiltaket, vurdere formål, innhold og driftsforhold, og vurdere behovet for en regulering og tilsyn av tiltakene."

2.6 Forenkling av saksbehandlingen av saker som gjelder adopsjon etter barnevernloven § 4-20

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet, har merket seg forslaget om en forenkling av saksbehandlingen som gjelder adopsjon. Flertallet vil likevel advare sterkt mot en forenkling som resulterer i at adopsjoner skjer raskere enn de burde. Flertallet har i andre saker påpekt viktigheten av at man i overtakelsessaker alltid skal ha det for øye å tilbakeføre barnet til sine biologiske foreldre så sant dette er mulig og det er til barnets beste. Flertallet kan ikke se at det er tilfelle her. Flertallet har merket seg at det henvises gjentatte ganger til et antatt behov hos barnet for å få avklart sin omsorgssituasjon og totale fremtid og få ro omkring spørsmålet.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener det er grunn til å reise spørsmålet om en hurtig fristilling av barnet for bortadoptering i saker der foreldrene er i live, vil stride mot både Den europeiske menneskerettighetskonvensjons artikkel 8 om retten til respekt for familieliv, og mot FNs barnekonvensjons artikler 8, 9, 16 og 25. Alt i alt er det lite som tyder på at adopsjon bringer større reell trygghet og harmoni i et barns liv der hvor bar-

nets biologiske familie lever, elsker barnet og ønsker å gjenforenes med barnet eller iallfall opprettholde kontakten. For de aller fleste barn som er fjernet fra sin familie er det den biologiske familien de føler seg uløselig knyttet til og søker tilbake til.

Disse medlemmer mener videre at proposisjonens forslag om å lette gjennomføring av tvangsadopsjon bør erstattes av et fullstendig forbud mot slik adopsjon. Under ingen omstendigheter må adgangen til bortadoptering mot foreldres vilje lettes. Tvert imot må foreldres, og annen nær families, krav på støtte til å opprettholde samhörigheten med barna styrkes.

Disse medlemmer vil peke på at tilfeller der barnets foreldre begge er døde, og heller ikke annen biologisk familie kan eller kan settes i stand til å ta seg av barnet, kommer i en klart annen stilling. Slike tilfeller kan ikke legges til grunn for behandlingen av adopsjonsspørsmål i saker der barnet har familie i live. Disse medlemmer kan på bakgrunn av dette ikke slutte seg til Regjeringens forslag.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet og Sosialistisk Venstreparti, støtter Regjeringens forslag til forenkling av saksbehandlingen av saker som gjelder adopsjon etter barnevernlovens § 4-20. 40 av 43 høringsinstanser støtter et slik forslag, og flertallet viser til Advokatforeningens brev til familie-, kultur- og administrasjonskomiteen av 4. mai 2005, der de peker på at forslaget vil gi den rettssikkerhetsgevinst for foreldre uten foreldreansvar for barnet, at de fra nå alltid regnes som parter i sak som gjelder samtykke til adopsjon fra fylkesnemnda.

Flertallet peker på at gjeldende lovgivning innebærer en erkjennelse av eller et verdivalg om, at det i visse tilfelle er nødvendig ut fra hensynet til barnet å benytte et så vidt inngripende tiltak som adopsjon. Flertallet viser til at dette er lagt til grunn og redegjort for i lovens forarbeider, og har senere vært behandlet i Stortinget i flere sammenhenger. Flertallet vil også peke på at Den europeiske menneskerettighetsdomstol i sin praksis har lagt til grunn at det finnes situasjoner som kan gjøre det nødvendig å bryte kontakten med foreldre og barnet på et tidlig tidspunkt.

Flertallet vil understreke at det foreliggende forslaget i proposisjonen ikke er ment å skulle innebære noen endringer i forhold til vilkårene for å innvilge adopsjon. Forslaget tar derimot sikte på å unngå den uheldige dobbeltbehandlingen disse sakene i dag underlegges. Forslaget er derfor kun en videreføring av den praksis som i dag gjelder ved at fylkesnemnda er det organ som i realiteten fatter avgjørelsen om adopsjon. Flertallet viser til at det i praksis er snakk om meget få saker i året, og at ordningen bru-

kes rent unntaksvis. Det er nedfelt strenge vilkår for å kunne treffe vedtak om å overta omsorgen for et barn, etter barnevernloven § 4-12. Videre må foreldreansvaret etter § 4-20 være fratatt foreldrene. Hensynet til barnets beste og det mildeste inngreps prinsipp forutsetter at det bare kan treffes vedtak om fratakelse av foreldreansvar dersom vedtak om omsorgsovertakelse ikke vil være bedre for barnet og dette fremstår som nødvendig ut fra den situasjon barnet befinner seg i.

Flertallet støtter Regjeringens forslag om en forenkling av saksbehandlingen ved adopsjon i disse få sakene, slik at prosessen blir mindre omstendelig og tung, og at barnets omsorgssituasjon kan avklares uten unødig lang ventetid.

2.7 Utvidelse av opplysningsplikten i barnevernloven § 6-4 annet ledd

Komiteen har merket seg at Regjeringen ikke har foreslått å utvide rett for offentlige myndigheter til å gi taushetsbelagte opplysninger til barneverntjenesten i mindre alvorlige tilfeller. Komiteen støtter dette.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, deler Regjeringens syn på en utvidelse av opplysningsplikten i barnevernloven § 6-4 annet ledd. Opplysningsplikt vil gi mulighet til å innhente kunnskap om foreldrenes utvikling etter en omsorgsovertakelse og derigjennom gi gode forutsetninger for å kunne treffe et nytt vedtak basert på foreldrenes aktuelle livssituasjon på vedtakstidspunktet. Flertallet vil peke på at slike opplysninger kan ha betydning for barneverntjenestens og fylkesnemndas vurdering av spørsmålet om endringer i det samvær som ble fastsatt i forbindelse med vedtak om omsorgsovertakelse, opphevelse av vedtak om omsorgsovertakelse og fratakelse av foreldreansvar og adopsjon. Flertallet viser til at det i proposisjonen fremgår at departementet har vært noe i tvil, men har valgt å legge avgjørende vekt på flertallet av høringsinstansene, som klart støtter forslaget. Flertallet viser til at den foreslåtte utvidelsen av opplysningsplikten gjelder imidlertid bare etter pålegg fra barneverntjenesten/fylkesnemnda og ikke av eget tiltak. Den foreslåtte endringen gir derfor mindre rom for skjønn enn de eksisterende bestemmelsene.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at en slik utvidelse av opplysningsretten vil kunne undergrave befolkningens tillit både til barneverntjenesten og til andre deler av hjelpeapparatet, og kunne føre til at foreldre ikke ville våge å søke hjelp og veiledning for sine barns problemer av frykt for at de forteller det mot deres viten og vilje til barneverntjenesten. Disse medlem-

mer har merket seg at Regjeringen under tvil har kommet frem til å gjøre en endring i § 6-4 andre ledd om at offentlige myndigheter og spesielle yrkesgrupper gis opplysningsplikt til barneverntjenesten og fylkesnemnda i forbindelse med at disse behandler saker om samvær, tilbakeføring eller fratakelse og/eller adopsjon. Disse medlemmer kan ikke slutte seg til denne endringen. Det er nettopp i slike saker at det er en reell fare for at man legger skjønn til grunn, og det vil være svært uheldig. Man har sett at dette kan resultere i høye konfliktnivå både mellom partene og mellom foreldrene.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti finner det viktig å påpeke at forslaget om utvidelse kun gjelder i de tilfeller der omsorgen for barnet allerede er overtatt av barneverntjenesten. Forslaget vil derfor ikke kunne ha som konsekvens at foreldrene ikke søker hjelp for barnet sitt.

2.8 Utvidelse av omfanget av krav om politiattest etter barnevernloven § 6-10

Komiteen støtter forslaget til endring av § 6-4 i barnvernloven. Dette er i realiteten en harmonisering med de nye bestemmelsene i straffelovens §§ 203 og 204 første ledd bokstav f, om kommersiell seksuell utnyttelse av barn og unge.

2.9 Rettslig overprøving av fylkesnemndas vedtak etter barneloven

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, viser i denne forbindelse til Innst. O. nr. 110 (2004-2005) om lov om mekling og rettergang i sivile tvister (tvisteloven):

"Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, mener at hovedlinjene i gjeldende regler om rettslig prøving av administrative tvangsvedtak i helse- og sosialsektoren bør videreføres. Det er viktig at slike saker forankres og behandles lokalt. Flertallet mener videre at det ikke bør gjelde noen særregler om instansfølgen ved overprøving av vedtak etter barnevernloven. Hensynet til at det raskt skal bli ro omkring barna, kan ivaretas ved å innføre strenge vilkår for ankebehandling i lagmannsretten.

Når tingrettens dom går ut på tvang som ikke er vedtatt av fylkesnemnda, kan imidlertid spesielle hensyn tale for at det gis anledning til ny prøving av saken. Dette kan etter flertallets mening være aktuelt når fylkesnemnda ikke har tatt barneverntjenestens forslag om tiltak til følge, og når kommunen i tingretten har lagt ned påstand om mer inngripende tiltak enn det som var foreslått for fylkesnemnda. Særlig når ingen i fylkesnemnda har gått inn for tvangen, kan det være rimelig med ny prøving. På den annen side kan det tale mot ny prøving at det bare er gradsforskjeller mellom omfanget av den tvang tingretten har gått inn for, og den som er vedtatt av fylkesnemnda.

Flertallet vil understreke at før barnevernsakene møter silingsregelen til lagmannsretten, har den vært gjenstand for behandling både i fylkesnemnda og i tingretten. Når saken ikke er prinsipiell, bør det etter flertallets oppfatning legges vesentlig vekt på om det er sannsynlig at resultatet vil bli et annet etter ankeforhandling, og at spørsmålet om bruk av tvang under enhver omstendighet kan bringes inn for fylkesnemnda på ny etter relativt kort tid.

Både hensynet til kortere saksbehandlingstid og hensynet til rettssikkerhet må etter flertallets mening veie tungt i saker etter barnevernloven. Derfor mener flertallet at det bør innføres en regel om at det i tingretten alltid skal være med én fagkyndig og én lek meddommer. Dette er i stor grad en kodifisering av gjeldende praksis. En slik ordning sikrer etter flertallets mening fagkyndighet, samtidig som fagdommere eller fagkyndige ikke dominerer sammensetningen.

I noen saker kan hensynet til rettssikkerheten veie særlig tungt. Flertallet vil derfor følge opp Tvistemålsutvalgets forslag om forsterket tingrett i særlige tilfeller. Flertallet går inn for at retten da settes med to fagdommere og tre meddommere, hvorav en eller to skal være fagkyndige. En slik sammensetning kan være ønskelig når saken er spesielt vanskelig eller gjelder tvangsvedtak med uvanlig vidtrekkende konsekvenser.

Flertallet er for øvrig enig med departementet i at lagmannsretten skal settes med tre fagdommere og to meddommere ved anke over dom i saker om administrative tvangsinngrep.

Flertallet slutter seg videre til departementets forslag til regler om karenperioden, og legger til grunn at disse er i overensstemmelse med EMK.

Flertallet slutter seg også til departementets forslag om at tungtveiende grunner er et tilstrekkelig vilkår for at retten kan bestemme at dom om opphør av tvangsvedtak ikke skal få foregripen virkning.

Når det gjelder lovteksten viser flertallet til forslag fremmet av justiskomiteens flertall i Innst. O. nr. 110 (2004-2005).

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til at Senterpartiet ikke er representert i justiskomiteen, men støtter flertallets forslag om rettslig overprøving av fylkesnemndas vedtak etter barnevernloven.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til følgende merknad i Innst. O. nr. 110 (2004-2005):

"Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet deler Regjeringens syn om at barnevernssaker i dagens system tar uforholdsmessig lang tid før en oppnår en endelig avgjørelse. Saksgangen frem til behandling i fylkesnemnd via tingrett og lagmannsrett frem til mulig behandling i Høyesterett medfører også mye usikkerhet og unødig belastning for de involverte parter. Det vil derfor være en fordel om en kunne redusere denne saksjeden noe. Samtidig er det viktig at en ikke reduserer det behov en har for en god og forsvarlig behandling av disse viktige sakene.

Disse medlemmer mener det er en vesens forskjell mellom en administrativ nemndbehandling og en domstolsbehandling. Det er slik disse medlemmer ser det ønskelig med en mulighet for en totrinns domstolsprøving. Her kan en se en viss likhet med andre alvorlige tvangsinngrep som for eksempel tvisteloven kapittel 36 om tvangsvedtak i helse- og sosialsektoren, selv om sakene ikke kan sammenlignes direkte. Kapittel 36 gir en mulighet for en totrinns domstolsprøving og at tingretten kan settes med et fagkyndig utvalg. Disse medlemmer mener at en domstolsprøving med fagkyndige meddommere vil gi en god og forsvarlig behandling av sakene. En vil også unngå problemet som reises av Advokatforeningen og Dommerforeningen rundt muligheten for domstolsprøving i to instanser, samt Høyesteretts mulighet til å skape rettsenhet også på dette viktige området.

Som en konsekvens av dette bør lov om barneverntjeneste kapittel 7 endres, og tvisteloven kapittel 36 gjelde alle administrative tvangsvedtak."

Disse medlemmer viser for øvrig til lovforslag fremmet av Fremskrittspartiet i Innst. O. nr. 110 (2004-2005).

2.10 Endring av § 9-2 om foreldres underholdsplikt

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet har merket seg at § 9-2 om foreldres underholdsplikt bare er ment å skulle benyttes i de tilfellene hvor foreldrene har økonomisk mulighet til å betale for barnet. Disse medlemmer har ved flere anledninger fått henvendelser fra foreldre der dette ikke er tilfelle. Disse medlemmer ser at å forlange bidrag fra ressursvake foreldre som i tillegg har blitt fratatt sitt barn mot sin vilje, kan oppfattes som et overgrep overfor disse. Disse medlemmer ser det som helt nødvendig at fri retts hjelp uten behovsprøving blir gitt i slike saker.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Høyre og Kristelig Folkeparti, er enig med Advokatforeningen i det som fremkommer av deres høringsbrev av 4. mai 2005 om at disse sakene er vanskelig, og at det kan reises spørsmål om det i det hele tatt bør være slik at det fastsettes bidragsplikt for barn som det offentlige har overtatt omsorgen for.

Et annet flertall, medlemmene fra Høyre, Arbeiderpartiet og Kristelig Folkeparti, deler Regjeringens syn på at prinsippet om foreldres underholdsplikt for sine barn gjelder etter gjeldende rett også for barn som barneverntjenesten ivaretar omsorgen for. Det er ulike grunner til at omsorgen for barn ivaretas av barneverntjenesten. I en del tilfeller er det foreldrene selv som ber om barneverntjenestens bistand. Dette gjelder særlig ungdom med atferdsvansker. Foreldrene til disse barna/ungdommene er ikke en ensartet gruppe. Dette

flertallet viser til at det fremgår av proposisjonen at underholdsplikten bare er ment å skulle benyttes i de tilfellene foreldrene har økonomisk mulighet til å betale for barnet. Forslaget er ment å sikre større likebehandling i saksbehandlingen i disse sakene. Dette flertallet viser også til at det skal utarbeides forskrifter/retningslinjer til bestemmelsen som er ment å sikre at det ikke fastsettes bidrag i de tilfellene dette vil være urimelig i forhold til foreldrenes situasjon.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet ser den forvaltningsmessige fordelene ved at barnevernlovens § 9-2 om foreldres underholdsplikt for sine barn også etter at barnet er plassert utenfor hjemmet etter et barnevernvedtak, flyttes fra fylkesnemnda til bidragsfogden. Disse medlemmer er imidlertid bekymret for at det kan føre til motvilje mot frivillige tiltak i barnevernets regi, og samarbeidsproblemer også i forhold til foreldre der barna er under barnevernets omsorg. Det kan føre til at barn som har behov for hjelpetiltak ikke får det, eller at det tar lengre tid før tiltakene kan settes inn, pga. økonomiske følger for foreldrene.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti mener det unntaksvis bør være adgang til å kreve underholdsbidrag for hjelpetiltak etter barnevernloven der foreldrene har god økonomi og der foreldrene selv ber om hjelp fra barnevernet og har evne til å betale tiltaket.

Komiteens medlem fra Senterpartiet kan samlet sett ikke støtte dette forslaget, og mener at det er viktigere at barna får hjelpetiltak enn at samfunnet sikrer seg gjenytelser i form av underholdsbidrag fra foreldre. Disse medlemmer mener at adgangen til å kreve underholdsbidrag for hjelpetiltak etter barnevernloven, bør vurderes separat og muligens bortfalle i sin helhet.

Dette medlem fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen vurdere om å fjerne barnevernlovens § 9-2 om foreldres underholdsplikt for sine barn når barnet er plassert utenfor hjemmet etter et barnevernvedtak."

3. FORSLAG FRA MINDRETALL

Forslag fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet:

Forslag 1

Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om å endre barnevernloven slik at enslige, mindreårige asylsøkere og flyktninger under 18 år på lik linje med

enslige norske barn skal ivaretas av lov om barnevern ved ankomst til Norge.

Forslag 2

Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om en godkjennings- og tilsynsordning av asylmottak for enslige mindreårige asylsøkere på lik linje med barneverninstitusjoner.

Forslag fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti:

Forslag 3

Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om å endre barnevernloven slik at barn som mottar tiltak fra barnevernet, sikres den behandling de trenger innen medisin, psykiatri og rus uavhengig av biologiske foreldres samtykke.

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet:

Forslag 4

Stortinget ber Regjeringen avsette midler til innføring av internkontroll etter barnevernloven i kommunene, som kommunene kan søke støtte til på individuelt grunnlag.

Forslag 5

Stortinget ber Regjeringen øke bevilgningene til barnevernet, i en overgangsperiode øremerket til oppfølging av foreldre etter endring i barnevernlovens § 4-16.

Forslag 6

Stortinget ber Regjeringen innføre godkjennings- og tilsynsordning for mødre hjem på lik linje med barnevernsinstitusjoner hjemlet i barnevernloven.

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti:

Forslag 7

Stortinget ber Regjeringen utarbeide en nasjonal handlingsplan for fosterhjem, med særlig fokus på kompetanse, kvalitet, kunnskap, veiledning, organisering og arbeidsforhold, med bakgrunn i fosterbarnet, fosterforeldrene, biologiske foreldre og de offentlige instanser som har betydning og ansvar for fosterhjems plassering.

Forslag fra Senterpartiet:

Forslag 8

Stortinget ber Regjeringen vurdere om å fjerne barnevernlovens § 9-2 om foreldres underholdsplikt for sine barn når barnet er plassert utenfor hjemmet etter et barnevernvedtak.

4. KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen viser til sine merknader og til proposisjonen, og rår Odelstinget til å gjøre slike

vedtak:

A.

Vedtak til lov

om endringer i lov 17. juli 1992 nr. 100 om barneverntjenester og lov 13. desember 1991 nr. 81 om sosiale tjenester (sosialtjenesteloven) m.v.

I

I lov 17. juli 1992 nr. 100 om barneverntjenester gjøres følgende endringer:

Lovens tittel skal lyde:

Lov om barneverntjenester (*barnevernloven*)

§ 2-1 annet ledd skal lyde:

Kommunen skal ha internkontroll for å sikre at kommunen utfører oppgavene sine i samsvar med krav fastsatt i lov eller i medhold av lov. Kommunen må kunne gjøre rede for hvordan den oppfyller kravet til internkontroll. Departementet kan i forskrift gi nærmere bestemmelser om internkontroll.

Nåværende annet til sjettede ledd blir tredje til syvende ledd.

§ 2-3 nytt tredje ledd skal lyde:

Statlig regional myndighet skal ha internkontroll for å sikre at oppgavene utføres i samsvar med krav fastsatt i lov eller i medhold av lov. Statlig regional myndighet må kunne gjøre rede for hvordan den oppfyller kravet til internkontroll. Departementet kan i forskrift gi nærmere bestemmelser om internkontroll.

Nåværende tredje til syvende ledd blir fjerde til åttende ledd.

I kapittel 3 skal overskriften lyde:

Kapittel 3. *Kommunens og barneverntjenestens generelle oppgaver.*

Ny § 3-4 skal lyde:

§ 3-4. *Botiltak for enslige mindreårige flyktninger og asylsøkere.*

Ved bosetting av enslige mindreårige som har framsatt søknad om asyl eller som har fått opphold på grunnlag av slik søknad, skal kommunen foreta en vurdering av den enkeltes behov og på denne bak-

grunn tilby egnet botiltak. Kongen kan gi forskrift om kommunens oppgaver knyttet til bosetting.

Dersom kommunen i forbindelse med vurderingen etter første ledd finner rimelig grunn til å anta at det foreligger forhold som kan gi grunnlag for tiltak etter kapittel 4, skal barneverntjenesten undersøke forholdet, jf. § 4-3.

§ 4-4 annet ledd første punktum skal lyde:

Barneverntjenesten skal, når barnet på grunn av forholdene i hjemmet eller av andre grunner har særlig behov for det, sørge for å sette i verk hjelpetiltak for barnet og familien, f.eks. ved å oppnevne støttekontakt, ved å sørge for at barnet får plass i barnehage, ved besøkshjem, ved avlastningstiltak i hjemmet eller andre foreldrestøttende tiltak.

§ 4-4 femte ledd første punktum skal lyde:

Når vilkårene i annet ledd er til stede, og dersom behovene ikke kan løses ved andre hjelpetiltak, kan barneverntjenesten også formidle plass i fosterhjem, institusjon eller i botiltak for foreldre og barn.

§ 4-16 skal lyde:

Barneverntjenesten skal nøye følge utviklingen til de barn som det er truffet vedtak om omsorgsovertakelse for, og likeledes utviklingen til deres foreldre. Barneverntjenesten skal kort tid etter en omsorgsovertakelse kontakte foreldrene med tilbud om veiledning og oppfølging. Dersom foreldrene ønsker det, skal barneverntjenesten som en del av oppfølgingen formidle kontakt med øvrige hjelpeinstanser.

§ 4-20 tredje ledd skal lyde:

Samtykke kan gis dersom

- a) det må regnes som sannsynlig at foreldrene varig ikke vil kunne gi barnet forsvarlig omsorg eller barnet har fått slik tilknytning til mennesker og miljø der det er, at det etter en samlet vurdering kan føre til alvorlige problemer for barnet om det blir flyttet og
- b) adopsjon vil være til barnets beste og
- c) adoptivsøkerne har vært fosterforeldre for barnet og har vist seg skikket til å oppdra det som sitt eget og
- d) vilkårene for å innvilge adopsjon etter adopsjonsloven er til stede.

§ 4-20 nytt fjerde ledd skal lyde:

Når fylkesnemnda gir samtykke til adopsjon skal departementet utstede adopsjonsbevillingen.

§ 6-4 annet ledd skal lyde:

Offentlige myndigheter skal av eget tiltak, uten hinder av taushetsplikt, gi opplysninger til kommu-

nens barneverntjeneste når det er grunn til å tro at et barn blir mishandlet i hjemmet eller det foreligger andre former for alvorlig omsorgssvikt, jf. §§ 4-10, 4-11 og 4-12, eller når et barn har vist vedvarende alvorlige atferdsvansker, jf. § 4-24. Like med offentlige myndigheter regnes organisasjoner og private som utfører oppgaver for stat, fylkeskommune eller kommune. Også etter pålegg fra de organer som er ansvarlige for gjennomføringen av loven plikter offentlige myndigheter å gi slike opplysninger. *Etter pålegg fra disse organer plikter offentlige myndigheter i forbindelse med sak som fylkesnemnda skal avgjøre etter §§ 4-19, 4-20 og 4-21, også å gi de opplysninger som er nødvendige for å kunne vurdere om en flytting tilbake til foreldrene, eller samvær med dem, vil kunne føre til en situasjon eller risiko for barnet som nevnt i §§ 4-10, 4-11 eller 4-12.*

§ 6-10 femte ledd skal lyde:

Politiattesten skal vise om vedkommende er siktet, tiltalt, ilagt forelegg eller er dømt for brudd på straffeloven §§ 193, 194, 195, 196, 197, 199, 200 annet ledd, 201 bokstav c, 203 og 204 første ledd bokstav d og f.

§ 7-1 bokstav i skal lyde:

i) § 9-10a om overprøving av fylkesnemndas vedtak etter lov om barneverntjenester.

§ 9-2 skal lyde:

§ 9-2. Foreldres underholdsplikt.

Når et barn er plassert utenfor hjemmet som følge av et vedtak etter loven, kan kommunen kreve at foreldrene skal betale oppfostringsbidrag fra måneden etter at plasseringen ble iverksatt og til og med den måneden plasseringen opphører. Oppfostringsbidrag kan bare kreves dersom dette anses rimelig ut fra foreldrenes økonomiske situasjon.

Krav om bidrag eller endring av fastsatt bidrag etter første ledd, sendes til trygdekontoret. Trygdekontoret er bidragsfogd etter bestemmelsen, og avgjør kravet og fastsetter beløpet. Den bidragspliktige kan sette fram krav overfor bidragsfogden om å få endret bidraget eller ettergitt bidragsgjeld. Bidraget kan fastsettes eller endres med virkning fra inntil tre måneder før kravet ble mottatt. Bidrag som er fastsatt etter barneloven faller bort fra det tidspunkt bidrag kan fastsettes etter denne bestemmelsen. Barneverntjenesten skal, uten hinder av taushetsplikt, gi bidragsfogden de opplysninger som er nødvendige i den enkelte sak.

Bidragsfogdens vedtak kan påklages til fylkes-trygdekontoret.

Bidrag etter denne bestemmelsen innkreves av Trygdeetatens innkrevingsentral etter bidragsinn-

krevsingsloven. Bidraget skal innbetales til kommunen.

Departementet kan gi forskrifter om bidrag etter denne bestemmelsen.

§ 9-5 skal lyde:

§ 9-5. Statlig regional barnevernmyndighets rett til å kreve refusjon fra kommunen.

Den kommune som har søkt om inntak for et barn i institusjon, skal yte delvis refusjon av oppholdsutgifter til statlig regional barnevernmyndighet etter satser fastsatt av departementet. Det kan også fastsettes satser for kommunal refusjon ved inntak i institusjon med tilknyttet spesialisttjeneste etter denne loven. Departementet kan gi forskrifter om refusjonsordningen.

II

I lov 13. desember 1991 nr. 81 om sosiale tjenester m.v. gjøres følgende endringer:

§ 9-2 skal lyde:

§ 9-2. Fylkesnemndas sammensetning.

Hver fylkesnemnd skal bestå av

- a) en eller flere ledere med juridisk utdanning og erfaring,*
- b) et utvalg av sakkyndige, og*
- c) et alminnelig medlemsutvalg. Departementet kan bestemme at utvalget skal deles i underutvalg som dekker ulike deler av fylkesnemndas geografiske virkeområde.*

Departementet oppnevner utvalg som nevnt i første ledd bokstav b og c. Oppnevningen gjelder for fire år om gangen. Medlemmer til utvalg som nevnt i første ledd bokstav c, skal tas fra utvalget for meddommere som velges i henhold til lov om domstolene 64.

Departementet kan gi forskrifter om hvilke krav som skal stilles til medlemmene av utvalg som nevnt i første ledd bokstav b og c.

Departementet kan bestemme at flere fylker skal ha felles nemnd.

Ny § 9-10a skal lyde:

§ 9-10a. Overprøving av fylkesnemndas vedtak etter lov om barneverntjenester.

Nemndas vedtak etter lov om barneverntjenester kan bringes inn for lagmannsretten av den private part eller kommunen. Kommunen er part i saken. Lov om barneverntjenester § 6-3 annet ledd gjelder tilsvarende for et barns rett til å reise søksmål.

Retten skal settes med to fagdommere og tre meddommere, hvorav en eller to kan være fagkyndige. Andre meddommere skal tas ut fra de alminnelige utvalg.

§ 9-10 tredje, femte og sjette ledd gjelder tilsvarende.

III

I lov 28. februar 1986 nr. 8 om adopsjon gjøres følgende endringer:

§ 1 annet ledd skal lyde:

Departementet skal utstede adopsjonsbevillingen uten å prøve om vilkårene i loven er til stede, når fylkesnemnda for sosiale saker har fattet vedtak etter barnevernloven § 4-20 annet og tredje ledd, og vedtaket er endelig.

Nåværende annet ledd blir tredje ledd.

IV

I lov 5. august 1994 nr. 55 om vern mot smittsomme sykdommer gjøres følgende endringer:

§ 7-6 skal lyde:

§ 7-6. Smittevernemndas sammensetning

Smittevernemnda settes sammen etter reglene i sosialtjenesteloven § 9-2.

Før det blir oppnevnt utvalg, jf. første ledd, skal det innhentes forslag fra fylkesmannen og *de regionale* helseforetakene.

Smittevernemndas medlemmer og sekretariat har taushetsplikt i samsvar med bestemmelsene i helsepersonelloven kapittel 5.

§ 7-7 oppheves.

V

I lov 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) gjøres følgende endring:

§ 5-43 første ledd bokstav h skal lyde:

h) Barnebidrag og særtilskudd etter barneloven kapittel 8, *oppfostringsbidrag etter barnevernloven* og bidragsforskudd etter forskotteringsloven.

VI

Loven trer i kraft fra den tid Kongen bestemmer.

B.

Stortinget ber Regjeringen komme tilbake til Stortinget med en utredning om hvordan asylmottakene for enslige mindreårige kan styrkes, samt avklaring i forhold til roller og ansvar mellom Barne- og familiedepartementet og Kommunal- og regionaldepartementet på en dertil egnet måte.

C.

Stortinget ber Regjeringen gjøre en landsomfattende gjennomgang av mødreheimene, se på behovet for tiltaket, vurdere formål, innhold og driftsforhold, og vurdere behovet for en regulering og tilsyn av tiltakene.

Oslo, i familie-, kultur- og administrasjonskomiteen, den 2. juni 2005

Sonja Irene Sjøli

leder

Karin S. Woldseth

ordfører